

שיבת "הכותל" ירושלים
לעילוי נשמת
ר' לוי ב"ר משה כלאתי ז"ל
תרומת אשתו וילדיו-לונדון

יפה תואר

ביאור המדרש רבה לספר בראשית

סאת ארם ברזל בכנסי

שמואל יפה אשכנזי ז"ל

פרשת לג סימן ה

ה רבינו הוה יתיב לעי באוריתא קמי כנישתא דרבבלא *
בציפורין עבר חר ענל קורמוי אזיל למחנכסא
ושדי געיי כטימר שיובני * א' לומה אני יכול למעבר לך לנך
נצרת * והשש רבי את שינוי י'ג שנה * איר יוסי בר אבון כל
אותן י'ג שנה שהיה הושש רבי את שינוי לא הפיל עובר בארץ
ישראל * ולא נצטערה יולדת * בתר יומין עבר חר שרין קמי
ברתיה ובעת למיקטליה אמר לה ברתיה שבקיה דכתי' ורחמיו
על כל מעשיו *

על הדור מלכות עליהם פורענות
ולאשפיע ברכה לעולם כ"חטא
הרבים הן סובלים אותו בסיורין
עד והוא מחולל מפשעיו כו'
והוא חטא רבים נשא בו וכלקמן
בשמו"ד סי' ו' ואין ספק שבאותן
י'ג שנה נתברך הדור וכסתלקו
מומנו כמה פורעניות אלא דנק'
הכא ב' א' שהם יותר מפורסמים
אבל בעל עין יעקב כתב
שהטעם לפר שדרך העובדות
למות או להפיל בשמיעת הקולות
הרמות ולפי שר"ה מרים קולות
על גערו בדאי' במניעה אלו היו
היולדות ומתו והעובדות מפילות
יאמרו שלשמיעת קולו של ר'היה

רבינו הוא רבינו הקדוש והוא ר' יהודה הנשיא שנקר' ר'סתם ;
הנה יתיב לעי אפטר שמה ספר מעשיו ומקומו בעת ההיא
שאחר שהיה עוסק בתורה בכנישתא דציפורין שהיה קהל
דבועז' לא שם פניו לרחם ישליענש טפי מנפני הרוא' שיש לדקדק
טפי בנוקוסי מרבים למדים ומנווהטפי שאין כאן אכזריות ממש
כי אם נרחם על הבהמות הנועקות לעולם לא נשחטת מ'ח משום
דהשיב לכך נולדת נראה אכזריות אלא ה'ל' לשחוק והם יוליכוהו
ובמניעה אמרו שנכנס תחת לכפיו ולפ' ו'ג' כ'ים קנת טעם שאחר
שנא נללו ה'ל' לרחם ; ורשש ר'את שינוי י'ג שנה
שאמרו ברקיע הואיל ולא קא מרחם לינו עליה יסורין ומה
שהיה כחב השני' הינו לפי שאין בזה חולי לא נער מכאיב ודי בזה
כנגד האכזריות ; את שינוי י'ג שנה ה'א פליגא חדפ' הפועלי'
דקאמ' י'ג שנין שות כמירתא ו'כנפדינא ואמרי לה איפכא ; כל
אותן י'ג שנה לא הפילה עוברא כו' לפי שיסורי' הדקיקים מגינים

נסכה לכך רנה ה' שאפי' כסכה
אחרת לא תמות טום חיה ולא
פיל עוברא ולכאור' דבריו נחות
אבל לפי האמת ל'ג דלא אשכחן
זה ביולדות שהחיה לא תמות ולא
נצטער כסכת שמיעת קולות
שלא יקרה זה אלא לעובדות ועוד
במניעה שאמר בלבו שני יסורי
דר' אלעזר לא שכיב איניש בלא זמני כלהו שני יסורי דר' לא
אינטריך עלתא למיטר' דאמ' רבה בר רב שילה קשה יומא דמטרא
כיומ' דדינא מאי איכא למימר ; דכתיב ורחמיו על כל מעשיו
ולחכי מייתיך עובד' הכא דפירושא דקרא דעליה קאי לומר
דרחמיו על כל מעשיו אינטריך לב'ח דמטובה' לכל לא משמע לא
במניעה ואפשר גם הוא ר'ל כפי ר'י דסיכנין דלעי' וקאמ' דכיון דיש
לאנשי' לרח' דאוי שמרח' עליה' ; דכתיב ורחמיו על כל מעשיו
ומ'ח בענל ל'ק הכי דכיון דלכך נוגר סבר שאין לרח' עליו בשום נד

דר' אלעזר לא שכיב איניש בלא זמני כלהו שני יסורי דר' לא
אינטריך עלתא למיטר' דאמ' רבה בר רב שילה קשה יומא דמטרא
כיומ' דדינא מאי איכא למימר ; דכתיב ורחמיו על כל מעשיו
ולחכי מייתיך עובד' הכא דפירושא דקרא דעליה קאי לומר
דרחמיו על כל מעשיו אינטריך לב'ח דמטובה' לכל לא משמע לא
במניעה ואפשר גם הוא ר'ל כפי ר'י דסיכנין דלעי' וקאמ' דכיון דיש
לאנשי' לרח' דאוי שמרח' עליה' ; דכתיב ורחמיו על כל מעשיו
ומ'ח בענל ל'ק הכי דכיון דלכך נוגר סבר שאין לרח' עליו בשום נד

והיה קורא על עמנו * פי' בעת מיתתו קרא על עמנו
כי ראה שכבר בא קנו * ח'ק מ'ט קריאתו על
עמנו כן * ומאי נפקא מינה ;

ומה דמיון לכפורי ונוגרים ורבי יעקב ונראה שטעמו
כי לא היו ימי חייו אלו דומים לראשונים אלא חיי
פער שמאז התחילה בו חולשא כדפירש ושוב נצטער מאד בחליים
הנזכר בסמוך * ולוא ע'ד דמיון שאירע לוכחו ליעקב
סי' השנים שחיה במנרים לא היו דומים לראשונים שהיה
בנער כיוזק וכד ועיניו וכדו מזוקן ועוד שהיה ח'ל' *
והזכיר המדרש זה מדבריו למדנו טוב טעם מאמר הכתוב ויחי
יעקב בארץ מנרים י' שנה שהוא לומר כי אלו חיים נכללים
מהראשונים דאם לא כן מאי אפא לאשמעינן ה'א מדכתיב שכבואו
מנרימה היה בן ק'ל כמה שיאמר שכל ימי חייו קמ'ז ידפינן
שמנרים חיה י' ;

פרשת צו

פני משה
(פירוש)
סאת הניב משה מרגלית

תלמוד ירושלמי

אינו אמור פרק תשיעי כלאים

ומן גזביהן . כן
כתוב בכמוכות מן חופן הי' שנים עשה י'ג שנים בלער כאלב השניים
וקמ'ל חסידותו של רבי שאף שהיה
לו יסורין אלו קבל באהבה וקרא על
עלמו ויחי יעקב וגו' לומר שדומה לו
כמו שהיה יעקב חי באלו השנים
ובשלושה גדולה היה : לא מתה יולדת

רבי הוה יתיב ליה בציפורין שבע עשרה שנין
וקרא על גרמיה ייחי יעקב בארץ מצרים שבע
עשרה שנה . ויחי יהודה בציפורין שבע עשרה
שנה . ומן גזביהן עבר תלת עשרה שנין * חשש
בשינוי . אמר רבי יוסי בי רבי בון כל איתן שיש
עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל ולא
הפיקה עוברא בארץ ישראל

מדרש רבה המבואר

ויחי פ' צו סי' ה

והוא ביאור ע"ד הפשט בלשון קלה ובהירה, מיוסד על מפרשי המדרש, ומסורת המדרש בעריכה חרשה, כתוספת מאות מראי מקומות חדשים למאמרי המדרש, ובסופו קונטרס הערות, וקונטרס פירושים ורעיונות שלוקטו מספרי דרוש, מוסר וחסידות

מסורת המדרש רבינו י"ג שנה חשש בשני ירושלמי שם, ותחומא שם, לעיל פל"ג. להלן פ"ק. ע"ע ב"מ פה.

בְּחַיֵּינו הָיָה דָר בְּצַפּוּרֵי שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְהָיָה קוֹרָא
עַל עֲצֻמוֹ וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה
וְהָיָה יְהוּדָה בְּצַפּוּרֵי שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִין רַבִּינוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה חֲשַׁשׁ בְּשָׁנָיו וְכָל אוֹתָן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לֹא מָתָה
חַיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִפִּילָה אִשָּׁה עֲבָרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

יש קשר בין צואת רבינו הקדוש לצואת יעקב אבינו. כי — בחיינו היה דר — רבינו — בציפורי — שעל ההר, אצל טבריה — שבע עשרה שנה, ששם היה אויר הרים זך ונעים יותר מאשר בבית נשיאותו שב"בית-שערים" (כתובות קג"קד), ושם מצא מרגוע ומנוח מעמלו ועצבונו (עיין רש"י בסוכה נג. ד"ה "קמיה דרבי"), והיה קורא על עצמו — כמו שהיה רגיל תמיד לעיין וללמוד אורחות עולם מן המקראות האמורות ביעקב אבינו ומאורעותיו על מאורעות שבימי שלו (עיין לעיל עה, טו. ועוד) — את הכתוב: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" — ומתרגם: "והיה יְהוּדָה בְּצַפּוּרֵי שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִין", ששבע עשרה שנות חייו בציפורי היו לו השלוים ביותר מכל ימי חייו, כמו ששבע עשרה שנות חייו של יעקב במצרים היו לו השלוים ביותר, כנדרש למעלה (בסימן א'), שבאלו מצא יעקב מרגוע מן "כל צרות שבעולם".

שעד כדי כך הגיעו יסורי רבינו הקדוש: רבינו, שלש עשרה שנה חשש — בכאבי — בשיניו, כיסורים לכפרה על שלא חמל להציל עגל מובל לשחיטה (לעיל לג, א), וכל אותן שלש עשרה שנה — "שהיה חושש רבי את שיניו" (שם) — לא מתה — שום — חיה — יולדת, בשעת לידתה — בארץ-ישראל; ולא הפילה אשה עוברת (— מעוברת) — בארץ ישראל — את העובר שבמעיה, שיסורי הצדיק מכפרים על הדור, כמו שכתוב (ישעיה נג, ד"ה): "אכן חלינו הוא נשא ומכאובנו סבלם...", והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעוונותינו... ובחבורתו נרפא לנו" (ועי' ויק"ר טו, ד. ואיכ"ר ד' כג).

והענין תמוה למה דימה עצמו ליעקב אבינו ע"ה. הלא בגמ' מפליא בענותותיה דרבי. ונ"ל כי עניו האמיתי יכול לרומם ואעפ"כ עומד בענותותיה. ויעקב אבינו ע"ה נקרא שמש ותושב"כ נקרא שמש בחי' משפיע ושבע"פ נקרא בחי' לבנה מקבל. ורבינו הק' ססידר המשניות האיר לכל ישראל בבחינת מקבלי תושבע"פ ע"י משנה המעלה הנשמה, וזהו בחי' הי"ז שנה שחי רבינו הק' בציפורי שהאיר לנו תורשבע"פ, כי י"ז שנה של יעקב במצרים (שפתי צדיק) תושב"כ.

ס פ ר

מגלה עמוקות

על התורה

זה ספר תולדות אדם כגדול בעמק - דולג תבארות מוס פתקים - גדול כפסל וזכ סגולות - פלא יוסף הסילא פלא סגדיל מוסים - שמש כשכנ ומהונו - תוסת כדור וסדור - חיש ללקים ממור כגולג - ספא חזן ד נאר חזן די טולג - שיש בקדוש מרנא ורננא

נתן נטע שפירא האדיק קראקא

אשר כבר הודיע ערית אור הדרתו כשפירא השרד על פרישת ואחמקן

נדעס רלשונם כנסת כשנת הקריס מבתי כמחנך טעס ספון ככת עקר כספרים של כגולן מטר ז מרנלות זילי - והא קר סגולות - וכפח נדעס טיח כהנזית כסידור וסתיקון סס הכנסות סמנולות כס אנרא רכבדה כזכיס כסס (בארות עמוקים) כמנולר כספתת כמילי -

פי סכ כסדר סטעס טיש מרדכי זאב ריזדער יי מקריסניפאדיא

לעמבערג

טת תרמ"ב לסיק

פרשת ויחי

וַיְחִי צִירְשָׁלְמוֹ דְרֻעִים וַיְחִי ר' יְהוּדָה צִיְפוּרֵי שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה כִּי עָשָׂה סָנָה . כְּזֹאת דְגֻלְגּוּלָא סְהִי כִי־לִילּוֹ סִי־ל יַעֲקֹב חִי־בֵינו לְכֵן נִקְרָא סָסס כְּסִי־אֵל כְּגִמְרָא וְאֶטְוִיכִיכּוֹס חִי־ לִילּוֹ סֵל עֲשׂוֹ הַרְשַׁע סָמָה אֲדוּס חֲלָכִים וְלֹא כָל מַלְכִיָּה זֹה סֵהֲסִיבּוֹ מִזִּית דִּינּוֹ סֵל סֵס לְרַצְקָה כְּסֵהֲלַכְה לְדְרוּס אֲחַ יִי סֵהִיחָה מִלְטַעֲרַת לִנְהָ זֹה אֲנִכִי הִרִיתִי לְשִׁנְיָה סֵצִנָן אֲחַח מִדְּוַע כְּסֵחֲכִיתִי מִסְרָה הִלְדַקְתָּ סִילָא הַפְסוּלַת סֵל סִיגִי הַכְסָף עִי־ הַגֵּר סִפְחַת סָרָה וְעַתָּה סִיגִי הַזֹּהֵב סֵל יִחַק הִי לֵהֵס גִי־כ לִילָא וִון אֲסָה אֲחַרַת זֹה סֵהֲסִיבּוֹ לֵה סִני גּוִים צִנְטִיךְ סָגֵס סוֹפוֹ סֵל עֲשׂוֹ לִיעָהֵר עִי־ אֶטְוִיכִיכּוֹס סֵלָא סָקָה מִסּוֹלְחָנוֹ לֹא לָנוֹן וְלֹא חֲזַרַת .

אמרי אמת

חלק ראשון

מאת

כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו
קדוש ישראל ותפארתו רשכבה"ג מרן

אברהם מרדכי

זצוקלה"ה מגור

בן כ"ק מרן אדמו"ר רשכבה"ג יהודה אריה לייב זצוקלה"ה
מחבר ספרי שפת אמת

חידושי תורה אשר אמר בשלחנו הקדוש
בשבתות השנה ובמועדים

בית ישראל

חלק ראשון

מאת

כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו קדוש ישראל ותפארתו
רשכבה"ג מרן רבי ישראל זצוקלה"ה

בן כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו קדוש ישראל ותפארתו
רשכבה"ג מרן רבי אברהם מרדכי זצוקלה"ה מגור

אשר השאיר אחריו ברכה כתוב בעצם כתב ידו הקדושה
חידושי תורה על כל שבתות השנה והמועדים.

פרשת ויחי

חיותה צמדה שרבי בחייו

היה דר צפורי י"ז שנה ויהי קורא על עלמו ויהי יעקב
בארץ מנרים י"ז שנה ויהי יהודה צפורי י"ז שנים,
רבי לא אמר קודם פטירתו מילתא דבדיחותא הלא
שהוא הראה שיכולים המיד לעורר החיות של ויהי יעקב
בארץ מנרים שבע עשרה שנה, לפתח התפשט הקיסטא
דחיותה וזה יהיה כל החיות.

וא"י צמדי על רבינו הקדוש ר"י

הגשוא. ויהי יהודה צפורי שבע עשרה שנה ג"כ הרמז
על כח התורה רבי מסדר המשנה תושבתי"פ, ויעקב
ויהודה מקודם, תקנו ויסדו, והוא המשך עד שיהי
הגאולה השלימה, לא יסור שבע מיוחדים. עד כי יבא

ספר

אור גדליהו

על ספר בראשית - שמות

נאספו ונלקטו מתוך שיחות שהשמיע

אמו"ר הגאון רבנו גדליה הלוי שארר זצלה"ה

במתיבתא תורה ודעת ובבית מדרש עליון

(ונכתבו מפי השמועה)

במדרש (פי' ל"ו ב"י) רבינו הקדוש בחייו

היה דר צפורי י"ז שנה ויהי קורא על עלמו ויהי יעקב
יעקב בארץ מנרים י"ז שנה ויהי יהודה צפורי
י"ז שנים, ולי"ב מה רלב רבינו הקדוש להניד
זכה, אלא דבאמת מלינו דמיון אחר בין רבינו
הקדוש ליעקב"א, דבגמי כחוצות (קני) מסופר
על רבי שבי"א כל שבת למשנת קידוש ולהוליא
אנשי ביתו, והוא בדוגמא של יעקב"א שאמרו
חז"ל ליעקב"א לא מתה, וכמו שמרמז זה הרמז"ן
בסוף הפרשה (מ"ט ל"ג). והענין זכר הוא כי
כבר ביארנו שאלו הי"ז שנים שבי"א חי יעקב"א
צמדים הי' חיות מעין עוב"ב כלשון המדרש

שנסתמו ממנו כל הכרות שבעולם, וקודם
שנשתעבדו בניי בגלות מנרים הי' לורך זכר
שיחי יעקב"א חיות זכר, ורק זכר שנסתם בחוך
בני ישראל חיות הגדול הזה, היו יכולין להחזיק

מעמד בחוך הגלות, והיו אלו הי"ז שנים הכנה
להגלות של אח"כ, כן רבינו הקדוש קודם
שהלכו ישראל בגלות אדום, גלות העמוקה
והארוכה אשר חושך יכסה ארץ, לחס בחוך
כלל ישראל אור גדול, וזהו האור של ששה סדרי
משנה שסדרם רבי, [כי יעקב"א הי' מלך
תושב"ב רבינו הקדוש מלך תושבתי"פ], שרבי
באלו הי"ז שנים צפורי עשה מה שעשה
יעקב"א באלו הי"ז שנה צמדים, שהכניס האור
הגדול הזה בחוך כלל ישראל, שבתוך הששה
סדרי משנה גנוז זה האור אשר על ידה
זיכולתיו להחזיק מעמד בהגלות הזה, שעי
שכל אחד מקשר עלמו בתושבתי"פ יכול לגלות
הקץ, פי' לגלות האור הגנוז שיחי מקושר
לפנימיות הדבר, וזכה זיכולת כל אחד לסבול
הגלות.

בספר חסידים (הובא צנח"ש שם
בכתובות) מקשה על הא דרבי הוליא אח בני
ביתו בקידוש הא קרי"ל דמתים פעורים מן
המזות דכי למתים חפשי, ומתוך דאלל לדיקים
לא נאמר זה שאף במיתתם קרויין חיים, (עי'
ברמז"ן סוף ספר בראשית ובמפרשיו), ועומק
כונתו הוא כי אלל לדיקים שאף בחיים חיותם
מהפכים את החומר לזורה, ואינם נהיט

מעוב"ב כלל, אז יש להם זה הלבוש גם לעוב"ב,
ורבי שאמר על עלמו שלא נהייתו מעוב"ב
כאלצב קטנה, הי' לו הלבוש הזה גם לעוב"ב,
כי מיתת פירושה שנפקות הנאות הגוף, ועל
לדיק לא נאמר ולמתים חפשי, כי גם לגופו יש
קיום, כי מעולם לא נהנה גופו מעוב"ב ואין
לורך למיתתו, והוא כאלוהי הבחינה שאמרו על
יעקב"א שלא מתה, ולכן אחיה כי הנשי"א הוא
ר"ת היות נ"שמה של יעקב ח'יבול, וחיות
הזה שבי"א חי רבינו הקדוש בעוב"ב הי' חיות
מעין עוב"ב, וזה האור סתם בחוך כלל ישראל
לדורות, שיחי להם הכח להחזיק מעמד בגלות,
וזהו כונת חז"ל בגמי (מגילה יא) "לא מאסחים
ולא געלחים לכלותם" שהעמדתו להם בית רבי
וחכמי הדורות, שעי רבי וחכמי הדורות נוכל
לסבול עול הגלות שלא נביא לידי כלותם ח"ו.

ובכח התורה שבעל פה שאדם מעמיק בה
ומחטטק בה, זיכולתו להיות בגלות ולהיות
דבוק בפנימיות של כל דבר, שבתוך תושבתי"פ
גמ רבי את האור הזה, בבחינת בקש לגלות את
הקץ ונסתם, שבתוך תושבתי"פ נסתם הכח
לגלות את הקץ, שאף בהגלות יכול להיות לו
גאולה פרעיות, עד אשר יהי' הגאולה הכללית
צ"ב"א.

"פי' כי מתוך גלות מצרים בא הגלוי של תושב"ב, שמצרים היתה כור הברזל בכדי שבניי יהיו ראויים לקבלת
התורה, ורבי הכין הגלות על ידי ההתגלות של תושבתי"פ.

ספר

אמונת עתיך

חלק ראשון

דבר בעתו מה טוב ומה נעים
דברי תורה והתחזקות היוצאים מן הלב
שרובם נאמרו בעתות רצון
ד"רעוא דרעוין לפני התלמידים.

מאת

מרה משה וואלפסאן שליט"א

יוצא לאור בכרוקלין נ"י. ע"י חברה אמונת ישראל

קכ"ד

ומה שרמו רבינו הקדוש שייכותו עם יעקב אבינו
כפסוק זה, והלא יש מאות פסוקים שמדברים
אודות יעקב אבינו, י"ל ע"פ מה שאמרו חז"ל למה
פרשה זו סתומה מפני כיון שמת יעקב אבינו נסתמו
עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד. ונמצא
לפ"ז, שבאמת בין סוף פ' ויגש לתחילת פ' ויחי הי'
צריך להיות פרשה פתוחה עם ריוח שיכול לכתוב בו
ט' אותיות, רק משום הרמז שנסתמו עיניהם ולבם
מצרת השעבוד, אין שם אלא ריוח שיעור אות אחת.
ובאותו הריוח שהי' צריך להיות חלק בלי אותיות,
שם ממש נסתם הריוח ע"י האותיות של "ויחי יעקב".
(כי שיעור ט' אותיות הם אותיות רגילות, אבל
באותיות ויחי יעקב יש וא"ו ויודי"ן, וממילא שתי
תיבות הללו עם שיעור אות יו"ד ריוח בין שתי התיבות
ממש ממלא את הריוח של ט' אותיות.) נמצא
שאותיות "ויחי יעקב" כתובות במקום שלא הי' צריך
להיות כתובה.

ועיקר פעולתו של רבינו הקדוש אשר מסתמא
משום זה בא לעולם, הי' לסדר ולברר
ולכתוב את המשנה. ובאמת אסור לכתוב משניות כי
דברים שבע"פ אי אתה רשאי בכתב, רק משום עת
לעשות התיר לכתוב את המשנה כידוע. ונמצא שרבונו
הקדוש כתב מה שלא הי' צריך לכתוב. והוא בדוגמא
לאותיות ויחי יעקב שהם ג"כ כתובה במקום שלא הי'
צריך לכתוב. ולכן רמו רבנו הקדוש את תפקידו בחיים
במה שעסק בציפורי בכתיבת המשניות דוקא בפסוק
זה של ויחי יעקב. וכמו שאותיות ויחי יעקב נכתבו
אע"פ שלא היו ראויים ליכתב. משום שנסתמו עיניהם
ולבם של ישראל מצרת השעבוד. כמו כן גם רבי
יהודה הנשיא כתב את המשניות מחמת סתימת עיניהם
ולבם של ישראל מצרת השעבוד, כידוע שמחמת
כובד הגלות שלטה שכחה בתורה והתחילו לשכוח את
גירסת משנתם, משום הכי התיר רבינו את הכתיבה
משום עת לעשות שלא תשתכח תורה מישראל ח"ו.
ושפיר רמו רבי את שורש נשמתו ותפקידו בחיים
כפסוק זה מפני הטעם שנתבאר.

במדרש רבה (ב"ר צ"ו ט) משתעי ברכינו הקדוש,
ואיתא שם, בחייו הי' דר י"ז שנה בציפורי
והי' קורא על עצמו ויחי יעקב בארץ מצרים י"ז שנה,
וחי יהודה בציפורי י"ז שנים. ע"כ.

והנראה בס"ד כי הי' צריך להיות פתוחה בלי
אותיות ובמקום שהי' צריך להיות חלק
נכתב שם אותיות ויחי יעקב. כי בוודאי כל מקום
בתורה שצריך להיות חלק יש תורה אפילו במקום
החלק אלא שהיא תורה שבעל פה ואין לנו רשות
לכותבה. והיא היא, ההתבוננות שבין פרשה לפרשה.
וזהו ביאר הענין שצריך כל אות להיות מוקף גויל, כי
הגויל הוא תורה שבעל פה, והכתב הוא תורה שבכתב.
והנה ידוע שמחמת צרת השעבוד שראה רבנו הקדוש
שהתורה משתכחת, התיר לכתוב תורה שבעל פה
משום עת לעשות. וזהו שנרמו כאן במקום צרת
השעבוד, כתוב ויחי יעקב באותו מקום ממש שהי'
צריך להיות חלק. דהיינו להורות שהתורה שבעל פה
ניתן לכתוב, במקום שהי' צריך להיות חלק מחמת
שהי' סכנה שתשתכח ח"ו מחמת צרת השעבוד.
והואיל ורבנו הקדוש הוא שהתחיל לכתוב את
התורה שבע"פ, ולכן בוודאי כאלו האותיות שם הוא
שורש נשמתו, ולכן רמו את עצמו כפסוק זה של ויחי
יעקב, שהוא, (גלגולו של יעקב כידוע כדאיתא
בקהלת יעקב ערך רבי, רבי יהודה הנשיא ר"ת ג'שמה
של יעקב אבינו) כתב את התורה שבע"פ במקום
שהי' צריך להיות חלק.